

Handläggare
Oscar Stålnacke
08-508 261 67**Till**
Trafiknämnden
2017-06-15

Stadens behov av ändringar i ordningslagen kopplat till markupplåtelser. Utredningsuppdrag

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att utreda behovet, möjligheterna och effekterna av en förändrad lagstiftning för upplåtelser på offentlig plats.

Jonas Eliasson
FörvaltningschefFredrik Alfredsson
AvdelningschefUlrika Falk
Enhetschef

Sammanfattning

Med nuvarande lagstiftning är det polismyndigheten som ansvarar för tillståndsgivning, tillsyn och beivran av kommunens upplåtelser på offentlig plats. I tillståndsprocessen är kommunen remissinstans med veto. Ordningslagen (1993:1617) är den lagstiftning som styr polismyndighetens arbete med upplåtelser på offentlig plats och kommunens upplåtelseverksamhet är beroende av polismyndighetens handläggning, lagtolkning, tillsyn och beivran. Ansvarigt departement är Justitiedepartementet.

Under senaste året har erfarenheter från samarbetet mellan polismyndigheten och trafikkontoret samt en löpande diskussion om ordningslagen som helhet mynnat ut i att trafikkontoret, SKL och polismyndigheten i dagsläget överväger om en ändring av ordningslagen är lämplig.

Trafikkontoret
TillståndFleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 261 67
Växel 08-508 272 00
Fax 08-508 263 30
oscar.stalnacke@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Bakgrund

Ordningslagen

I ordningslagen definieras vad som är offentlig plats och vad som gäller när den tas i anspråk för offentliga tillställningar eller allmänna sammankomster, eller nyttjas på annat sätt.

Offentlig plats är allmänna vägar, gator, torg, parker, och annat som i detaljplanen redovisas som allmän plats eller räknas som sådan enligt ordningslagen.

Offentliga tillställningar, allmänna sammankomster och annat nyttjande omfattar bland annat konserter, teater, idrottstävlingar, marknader, byggetableringar, kiosker och uteserveringar.

Tillståndskravet

Offentlig plats får inte tas i anspråk utan tillstånd som utfärdas av polismyndigheten som enligt ordningslagen då skall inhämta yttrande från kommunen i egenskap av markägare.

I Stockholm är det trafikkontoret som yttrar sig för stadens räkning och ansvarar för stadens interna remissprocess.

Kommunens veto och rätt att meddela villkor

Om kommunen avstyrker ansökan får tillstånd enligt ordningslagen inte utfärdas. Kommunen får även ställa upp villkor för ansökan för att bevaka sina intressen.

Avgifter

Kommunen har enligt ordningslagen rätt att ta ut en avgift för markupplåtelsen enligt den så kallade avgiftslagen (1957:259). Då civilrättslig upplåtelse av offentlig plats inte är möjligt enligt lagstiftningen är ett polistillstånd enda möjligheten för avgifter på offentlig plats bortsett från de lokala ordningsföreskrifterna.

Sammanfattningsvis är polistillståndet kommunens enda möjlighet att upplåta offentlig plats, säkerställa sina intressen för denna samt erhålla ersättning för upplåtelse av marken. Det är även så att polismyndigheten är den som skall utföra tillsyn samt beivra överträdelser. Kommunen har inget mandat eller ansvar gällande dessa moment.

Aktualiserande av utredningen

Frågan om en utredning av ordningslagen kopplat till markupplåtelser aktualiserades när polismyndigheten 2016-11-28 gjorde en ny tolkning av ordningslagens relation till Plan- och bygglagen (2010:900). SKL och ett antal berörda kommuner motsatte sig tolkningen och 2017-04-06 återkallade polismyndigheten sin nya tolkning och återgick till den tidigare.

Trafikkontorets synpunkter

I samband med aktualiserandet av utredningsbehovet har både polismyndigheten och Sveriges kommuner och landsting ställt sig positiva till att utreda om en ändring av ordningslagen i relation till markupplåtelser är lämpligt.

Trafikkontoret delar sedan tidigare uppfattningen om att en utredning av frågan är lämplig, se vidare i Underlag för budget 2018 med inriktning 2019 och 2020 för trafiknämnden.
(Dnr: T2016-03700 sid. 15 Markupplåtelser 2 st)

Polismyndigheten har även ett uttalat intresse av att renodla sin verksamhet och ifrågasätter sin roll i prövningen av att tillgodose kommunens intressen som markägare. Detta anser trafikkontoret ytterligare påvisar behovet av en utredning av lagstiftningen och dess konsekvenser.

Sammantaget bedömer trafikkontoret att lagstiftningen som styr upplåtelser av offentlig plats rimligen är i behov av en översyn, och detta primärt för att säkerställa kommunens rådighet över sin mark.

Resultat

Utredningen redovisas i form av ett tjänsteutlåtande till trafiknämnden före utgången av 2017.

Budget

Utredningen bedöms kunna genomföras med avdelningens resurser med stöd av stadsledningskontorets juridiska avdelning och därmed inrymmas i befintlig verksamhetsbudget.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att utreda stadens behov samt möjliga effekter av ändringar i ordningslagen kopplat till markupplåtelser.

Slut.